381: 72 Fırka Kâfir midir?

Tarık Ebu Abdullah

1 Eki, 2017

https://ilimvecihat.com

SORU

Esselamu aleykum ve rahmetullah sorum şudur; Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* buyuruyor ki; Hariciler okun yaydan çıktığı gibi dinden çıkar yahut okun avı delip geçtiği gibi başka hadiste onlar cehennem köpekleridir. Başka bir hadiste onlar ad kavminin öldürüldüğü gibi öldürürdüm demiştir Allah'u alem. Başka bir hadiste ise ümmetim 73 fırkaya ayrılacak 72'si cehenneme 1'i cennette diyor Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hepsi de Allah'u Alem sahih hadistir. Soru şudur; Hariciler kâfir midir? Ve bu cehennemlik olacak 72 fırka kâfir midir? Hariciler benim malımı canımı kanımı helal görürken bunlara fasık müslüman kardeşim demek pek akıl işi gelmiyor açıkçası demiyorum da. Konuyu delilleriyle atar mısınız?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Muhterem kardeşim Haricilerle alakalı tafsili bir ders silsilesi yaptım. Orada hem sual ettiğin hem de başka konuları bahsettim. O derslere müracaat edebilirsin. Youtube'da bu linkinde bulabilirsin.

73 fırka hadisine gelince en az iki yoldan sabittir. Buna ilaveten birçok merfu ve mevkuf şahitleri vardır. Bunun için ulema fırka hadisini manen mütevatir kabul etmişlerdir.

Muhammed bin Amr bin Alkame anane ile Ebu Seleme'den, o da anane ile Ebu Hureyre *(radıyallahu anhu)*'dan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

تَفَرَّقَت الْيَهُودُ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ أَوْ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً. وَالنَّصَارَى مِثْلَ ذَلِكَ. وَتَفْتَرِقُ أُمَّتِي عَلَى ثَلاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً

"Yahudiler 71 veya 72 fırkaya ayrıldılar. Hıristiyanlar da böyle yaptılar. Benim ümmetimde 73 fırkaya ayrılacaktır."

Bu yol ile İmam et-Tirmizi, İmam el-Hâkim, İmam ibni Hibban, İmam ez-Zehebi, el-Munziri, eş-Şatibi ve es-Suyuti *(rahimehumullah)* sahihleyerek tahriç etmişlerdir.

Ve Safvan bin Amr (dedi ki) bize Ezher bin Abdullah tahdis etti, o da anane ile Abdullah bin Luhey el-Hevzeni'den, o da anane ile Muaviye *(radıyallahu*

anhu)'dan Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* şöyle buyurdu:

إِنَّ أَهْلَ الْكِتَاب افْتَرَقُوا فِي دِينِهِمْ عَلَى اثِنْتَيْنِ وَسَبْعِينَ مِلَّةً وَإِنَّ هَذِهِ الْأُمَّةَ سَتَفْتَرِقُ عَلَى ثَلاثٍ وَسَبْعِينَ مِلَّةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلا وَاحِدَةً، وَهِيَ الْجَمَاعَةُ

"Kitap ehli dinlerinde 72 millete ayrıldı. Ve muhakkak ki şu ümmet 73 millete ayrılacak. Biri hariç hepsi ateştedir. O (ateşte olmayan) cemaattir."

İmam el-Hâkim, İmam ez-Zehebi ve İmam ibni Teymiyye *(rahimehumullah)* hadisi bu yoldan sahihlemişlerdir. Hafız ibni Hacer *(rahimehullah)* hasen ve Hafız el-Iraki *(rahimehullah)* ceyyid demişlerdir.

Buna ilaveten başka sahabelerde fırka hadisini merfu olarak rivayet etmişlerdir.

İmam et-Tirmizi, İmam el-Hâkim ve İmam et-Taberani *(rahimehumullah)* Abdullah bin Amr ve Enes bin Malik *(radıyallahu anhum)*'dan rivayet etmişlerdir. Bu rivayette Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* kurtulan fırkayı **"Benim ve ashabımın bugün olduğumuz gibi olanlar"** olarak tarif etmiştir.

Ve İmam et-Taberani ve Ebu Yala *(rahimehumallah)* Enes bin Malik ve Ebu Umame *(radıyallahu anhuma)*'dan **"en büyük topluluk"** tarifiyle rivayet etmişlerdir.

Ve İmam ibni Mace, İmam el-Mervezi ve Ebu Yala *(rahimehumullah)* Avf bin Malik, Enes bin Malik ve Sad bin Ebi Vakkas *(radıyallahu anhum)*'dan **"onlar cemaattir"** tarifiyle rivayet etmişlerdir.

Ayrıca el-Vasıti *(rahimehullah)* Cabir bin Abdullah *(radıyallahu anhuma)*'dan ve İmam el-Hâkim ve İmam et-Taberani *(rahimehumallah)* Abdullah bin Mesud *(radıyallahu anhu)*'dan ve İmam Abdurrezzak *(rahimehullah)* Abdullah bin Sellam *(radıyallahu anhu)*'dan fırka hadisini merfu rivayet etmişlerdir.

Böylece fırka hadisini merfu yoldan rivayet eden sahabenin sayısı ondur.

Buna ilaveten İmam el-Mervezi ve İmam Ebu Nuaym *(rahimehumallah)* fırka hadisini değişik yollardan Ali *(radıyallahu anhu)*'dan ona mevkuf olarak rivayet etmişleridir. Evet! Rivayetler mevkuftur ve söz her ne kadar Ali *(radıyallahu anhu)*'ya ait olsa da hadis ref hükmündedir. Çünkü sahabenin buna benzer mevzularda Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'den beyan

edilmemiş bir ilim sahibi olması mümkün değildir.

Şu halde fırka hadisini on bir sahabe rivayet etmiştir. İlk iki rivayetin haricinde olan rivayetler hakkında ulema konuşmuş olsa da merfu ve mevkuf rivayetler sabit olan iki rivayete şahitlik ediyor ve destekliyor. Bunun için ulema fırka hadisini manen mütevatir kabul etmiştir.

"Cehennemlik olacak 72 fırka kâfir midir" sorusuna gelince, cevabında ulema ikiye ayrılmıştır. Bir kısım Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in **"biri hariç hepsi ateştedir"** buyurduğu 72 fırkayı imana davet edilecek ümmete hamletmişlerdir. Zira ümmet iki kısımdır. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* bütün insanlara gönderilmiş son Rasûl olması hasebiyle bütün insanlar onun ümmetidir. Ancak ümmetinde İslam'a davet edilmesi gereken müşrik-kâfirler var ve davete icabet etmiş Müslümanlar var. İlkine ummetu'd-dava ve ikincisine ummetu'l-icabe denilir. Bazı âlimler sual ettiğin işkâlı böyle çözmüşlerdir. Bu görüşe göre 72 fırka hepsi kâfirdir ve ebedi cehennemdedir. Cennete gidecek olan fırka da umumen Müslümanlardır.

Lakin bu görüş isabetli değildir.

Çünkü birincisi, hadislerde gelen أُمَّتِـــي (ummeti-benim ümmetim) tabirinden nebevi dilde kast edilen İslam davasına icabet etmiş olan İslam ümmetidir. Çünkü başka hadislerde Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in kendisine nispet ettiği ümmet hep davasına icabet etmiş olan ümmettir. İcabet etmemiş kâfir ümmeti değil. Çok nadiren davet ümmetini kast etmiştir. Ve kast ettiği zaman da bunu tasrih etmiştir. Mesela Ebu Hureyre *(radıyallahu anhu)*'nun rivayet ettiği hadiste Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* **"Muhammed'in nefsi elinde olana kasem olsun! Şu ümmetten her kim, Yahudi ve Hristiyan da, beni duyar ve sonra benim gönderildiğime iman etmeden ölürse ancak ateş ehlinden biridir."**

Bunun için İmam es-Sanani *(rahimehullah)* şöyle der: "Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sözünde ümmet lafzı ıtlak edildiği zaman sadece (hadislerde geldiği üzere) bilinen ve tanıtılmış olan manaya hamledilir (yani icabet ümmetine hamledilir). Bunun hilafına değil (yani davet ümmetine değil). Velev ki nadiren böyle de gelse." (Hadisu İftirakı'l-Umme, 64)

İkincisi, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* hadislerde ümmetinin bu halini Kitap ehli, Yahudi ve Hıristiyanlarla karşılaştırıyor. Bu da bahsettiği ümmetin onlardan gayrisi olduğunu gerektiriyor. Şu halde hadisin konusu davet ümmeti olamaz.

Üçüncüsü, Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)*'in sözünde سَـــــــــتَفْتَرِقُ (tefteriku) mudari fiili istikbal sin'iyle gelmiştir. Bu da ümmetin 73 fırkaya ayrılığı ancak gelecekte vaki olacağını ifade eder. Hâlbuki müşrik-kâfir milletler Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* zamanında da fırka fırkaydılar. Ayrıca kâfirlerin gelecekte ayrılığa düşmelerini haber vermekte nasıl bir fayda var? Şüphesiz ki Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)* vaki olacak olan fırkalaşmayı zemmederek haber veriyor. Hâlbuki kâfirler ister bir olsunlar ister ayrı olsunlar her halde zemmi hak ederler. Onlarda kusur olacak, onları zemme müstahak yapacak olan fırkalaşmaları değil bilakis İslam davetine icabet etmemiş olmalarıdır. Fırkalaşmak İslam şeriatını kabul etmiş olan İslam ümmeti için bir zem sebebidir.

Dolayısıyla şüphesiz ki doğru olan hadiste kast edilen ümmetin icabet ümmeti yani İslam ümmeti olmasıdır.

Pekâlâ, şu halde 72 fırkanın ateşte olmasını nasıl anlamalıyız? Elbette Ehli Sünnet'in esaslarına göre anlamalıyız. Bunun için bir, fırka nedir? Bunun cevabı lazım gelir. Ve iki, Ehli Sünnet'e göre ateş ehli kimlerdir ve ateşte halleri nedir?

Bir: er-Râğib el-İsfahâni *(rahimehullah)* şöyle der: "الْفِـــــــرْقُ (firk) ayrılmış parçadır. Bunun için insanlardan teferrüt etmiş cemaate fırka denilmiştir. Ve الْفَرِيـــــق (ferîk) diğerlerinden ayrılmış cemaattir." (Mufredâtu Elfâzı'l-Kuran 632,633)

Ve ibni Manzur *(rahimehullah)* şöyle der: "فَارَقَ الشَّيئَ (fêraka'ş-şey), yani بَايَنَهُ (bêyenehu-ondan uzaklaştı, ayrıldı). Şöyle denilir فَـارَقَ فُلانٌ إمْرَأتَـهُ (falanca eşinden uzaklaştı, ondan ayrıldı). الفِرْقُ والفِرْقَةُ والفَرِيقُ (firk ve firka ve ferîk) parçalanmış, ayrılmış şeyden bir taifedir. Fırka insanlardan bir taifedir. Ferîk bundan fazlasıdır." (Lisânu'l-Arab fe-ra-ka maddesi)

Şu halde lügatte fırka bir insan topluluğundan ayrılmış olan, ondan uzaklaşmış olan, ondan kopmuş olan taifedir. Ve taife arabın dilinde bir ve birden fazla kişi için kullanılır. İmam ibni Cerir *(rahimehullah)* şöyle der: "Taife arabın dilinde bir kişi için ve birden fazla kişi için kullanılmıştır." (Câmiu'l-Beyân 19/95)

Şeriatta ise fırka tek hak fırka olan Ehli Sünnet ve'l-Cemaat fırkasından ayrılmış olan taifedir. İmam el-Buhari *(rahimehullah)*'ın tahriç ettiği hadiste

ibni Mesud *(radıyallahu anhu)* şöyle demiştir: "Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* ile Mina'da namazı iki rekât kıldım. Ve ondan sonra Ebu Bekr ve Ömer ile iki rekât kıldım. Sonra siz yollara teferrük ettiniz (ayrıldınız). İbnu Manzur *(rahimehullah)* şöyle der: "Yani her biriniz bir yol tuttunuz, bir görüşe meylettiniz ve sünneti terk ettiniz."

Binaen aleyh herkim nebevi sünnetten ayrılırsa fırka olmuştur. Tek olsun veya topluluk olsun. Fırka olmasının koyuluğu ve kötülüğü ihdas ettiği bidat hasebindedir. Bazı fırkalar vardır bidatleri "hafiftir" ve dolayısıyla sünnetten ayrılmış olmaları da ona göre hafiftir. Bazı fırkalar vardır bidatleri ağırdır ve dolayısıyla sünnetten ayrılmış olmaları ona göre ağırdır. Ve bazı fırkalar vardır bidatleri şirk ve küfürdür ve dolayısıyla aslen 72 fırkadan değildirler. Bilakis küfür fırkalarındandırlar.

İki: İmam İbni Teymiyye *(rahimehullah)* şöyle der: "Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*in büyük günah sahiplerine şefaat edeceği, iman ehlinden kimsenin ebedi ateşte olmayacağı, bilakis zerre kadar da olsa her iman sahibinin ateşten çıkacağı sahabenin, tabiinin, imamların ve tüm "Ehli Sünnet ve Cemaat"in mezhebidir." (Mecmuu'l-Fetâva 1/318)

Ve şöyle der: "Kim 72 fırkanın hepsini tekfir ederse Kuran'a, Sünnet'e ve sahabenin ve tabiinin icmasına muhalefet etmiştir. Rasûlullah *(sallallahu aleyhi ve sellem)'*in "biri hariç 72 fırka ateştedir" sözü **"Haksızlıkla yetimlerin mallarını yiyenler şüphesiz karınlarına ancak ateş tıkınmış olurlar. Zaten onlar alevlenmiş ateşe girecekleridir"** ve **"Kim düşmanlık ve haksızlık ile bunu yaparsa onu ateşe koyacağız. Bu Allah'a çok kolaydır"** ayeti kerimelerinden daha büyük değildir. Bunun misali belirli bir fiili işleyenin ateşe gireceğini açıkça ifade eden nasslar vardır. Ama bununla beraber muayyen şahısın ateşte olduğuna şahitlik etmeyiz. Zira tövbe etmiş olabilir veya kötülüklerini silmiş iyilikleri olmuş olabilir veya musibetler ve benzerini Allah masiyetlerine kefaret kabul etmiş olabilir." (Minhacu's-Sunneti'n-Nebeviyye 5/248-250)

Ve İmam ez-Zehebi *(rahimehullah)* Munteka'da şöyle diyor: "Müslüman **"Rabbimiz! Bizi ve bizden önce iman ehli kardeşlerimizi mağfiret et"** dediği zaman kast ettiği kendisinden önce iman üzere yaşamış olan tüm ümmettir. Tevilinde hata ile Sünnet'e muhalif tevil yapmış olsa da veya bir günah işlemiş olsa da ondan önce gelip geçmiş iman ehli kardeşidir. 72 fırkadan olsa da ümmet umumuna dâhil olur. Zira her fırkada kâfir olmayan bilakis mümin olanlar çoktur. Evet! Sapıklıkları ve günahları var ve bunun için ilahi tehdide müstahaktırlar. Ama Nebi *(sallallahu aleyhi ve sellem)* onları İslam'dan ihraç etmedi, onları ebedi ateşte demedi bilakis ümmetinden saydı.

Bu dikkat edilmesi gereken önemli bir esastır.” (el-Munteka min Menheci’s-Sunneti’n-Nebeviyye 334)

Şu halde asıl itibariyle bu 72 fırka İslam fırkalarıdır. Ancak ihdas ettikleri bidat ne kadar büyük ise, yani nebevi sünnete ne kadar muhalif ise o kadar da haktan ayrılmış ve fırka olarak da o kadar haktan uzak düşmüş olur. Muhakkak bu fırkaların içinde bidatinde aşırı gitmiş ve İslam milletinden çıkmış fertler ve cemaatler vardır. Bunlar kâfirler ve ateşte oluşları kâfirin ateşte olması gibidir. Ama fırka kendisi bidatiyle ve masiyetiyle yinede umumen kıble ehlinden müslümandır. Her asi Müslüman gibi ilahi tehdide müstahaktır. Ancak cezası Allah *(celle ve âlâ)’*nın meşiyetine kalmıştır.

Ama esasen şirk ve küfür olan bidat üzere fırka olmuş olanlar aslen 72 fırkadan Kıble ehli değiller. Bunlar İslam’a değil şirk ve küfre müntesip fırkalardır.

Allah’u Alem.